

DETALJPLAN FÖR ELESTORP 6:6 M.FL INOM NORRVIKEN, BÅSTADS KOMMUN

- Miljökonsekvensbeskrivning

Vy utmed den centrala axeln genom Norrvikens Trädgårdar.

Malmö 2007-11-13 rev. 2008-05-28
SWECO FFNS Arkitekter AB

Ingvar Svensson
Uppdragsnummer 3830934

Pernilla Sjöström

SWECO FFNS
LANDSKAPSARKITEKTUR
Hans Michelsensgatan 2
Box 286, 201 22 Malmö
Telefon 040-16 70 00
Telefax 040-15 43 47

Uppdrag 3830934;
p:\3830\901-1000\3830934\12-text\1. samråd\mkb\norrviken
mkb_071213_rev 080528.doc

Förord

Föreliggande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) syftar till att belysa konsekvenserna av den nya detaljplanen för området kring Norrvikens Trädgårdar (Elestorp 6:6 m.fl inom Norrviken)

MKBn har utförts på uppdrag av NEAB (Norrvikens Exploaterings AB) tillsammans med Båstads kommun. Projektledare inom NEAB har varit Sven Palmkvist och Båstads kommun har företrätts av planchef Per Iwansson samt planarkitekt Lina Andersson. Inom SWECO FFNS har landskapsarkitekt Ingvar Svensson ansvarat för miljökonsekvensbeskrivningen.

Malmö 2007-11-13 Rev. 2008-05-28
SWECO FFNS Arkitekter AB

Ingvar Svensson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	3
1 Bakgrund	5
2 Planens syfte	6
3 Avgränsning av relevanta miljöfrågor	6
3.1 Gällande lagstiftning	6
3.2 Utgångspunkter och frågeställningar	7
4 Områdets förutsättningar	7
4.1 Allmän beskrivning av området	7
4.2 Riksintressen	9
4.3 Förslag till skötselplan för Norrvikens Trädgårdar	10
5 Beskrivning av alternativ	10
5.1 Utbyggnadsalternativet	10
5.2 Nollalternativet	12
6 Miljömål och miljölagstiftning	12
6.1 Nationella miljömål	12
6.2 Regionala miljömål	12
6.3 Lokala miljömål	13
6.4 Miljökvalitetsnormer	13
7 Miljöbedömning	14
7.1 Riksintresse för kustzonen	14
7.2 Mark och vatten	15
7.3 Naturmiljö	16
7.4 Kulturmiljö	24
7.5 Rekreation, friluftsliv	26
7.6 Landskapsbild	27
7.7 Hälsa och säkerhet	29
7.8 Uppfyllelse av nationella, regionala och lokala miljömål	31
7.9 Miljökonsekvenser av Alternativ 2, Utbyggnad enligt byggrätt för nuvarande detaljplan	31
7.10 Miljökonsekvenser av Nollalternativet	31
8 Samråd	32
9 Fortsatt arbete	32
10 Referenser	32

BILAGOR

Bilaga 1. Sammanfattning av riksintressen och förordnanden kring Norrviken.

Bilaga 2. Naturvärdesbedömning Norrviken – Troentorp, Båstad kommun.

Detaljplan för Elestorp 6:6 m.fl inom Norrviken, Båstads kommun - Miljökonsekvensbeskrivning

Sammanfattning

Den nya detaljplanen för området kring Norrviken har två övergripande syften:

- Uppförande av en ny entrédel till stilträdgårdarna, restaurant/orangeri, utbildningslokaler, konsthall m.m. åt öster längs parkeringen och anläggningens huvudaxel.
- Uppförande av bostäder och hotellanläggning m.m. i anslutning till trädgårdarna

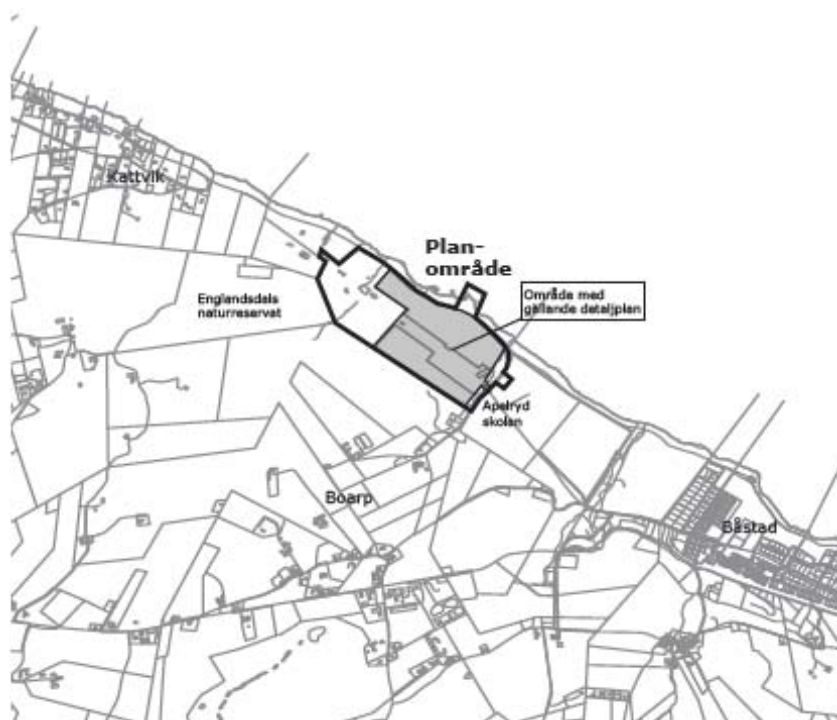
Den nya planen skall också medge en bättre styrning av markanvändningen och ett bättre skydd åt den kulturhistoriska värdekärnan i Norrvikens Trädgårdar, jämfört med nu gällande detaljplan.

Den långsiktiga strategin med de föreslagna sidoinvesteringarna är att de skall skapa ett ekonomiskt utrymme för att utveckla trädgårdsanläggningarna och därmed öka besöksantalet. Samtidigt får genomförandet av detaljplanen vissa negativa effekter på naturvärdena i området.

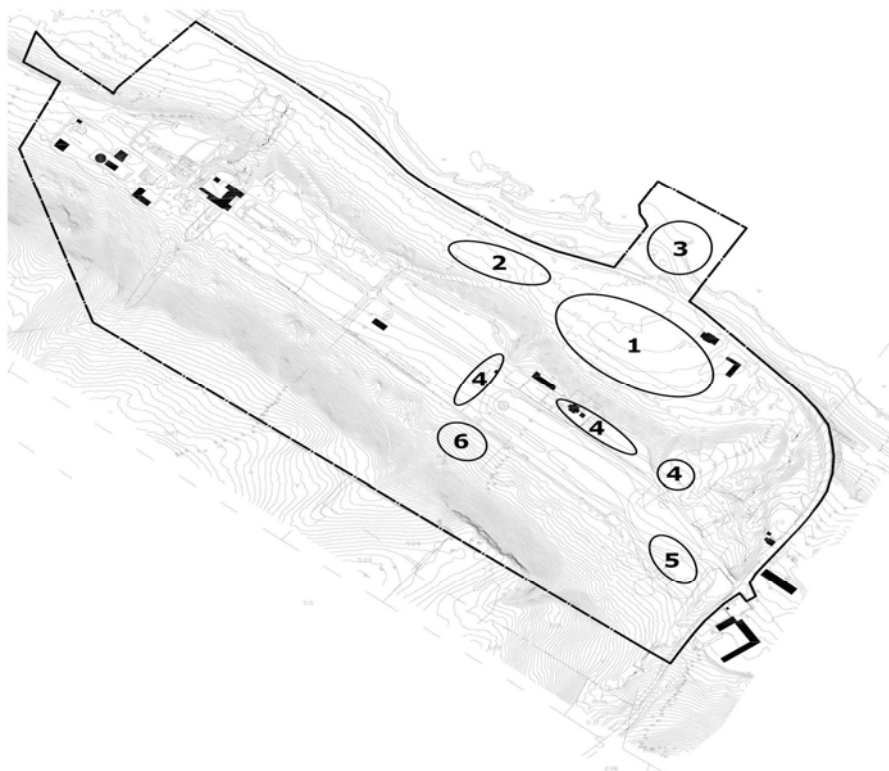
Detaljplanen kommer i huvudsak påverka de naturvärden som finns i den fuktiga askskogen mellan slutningen nedanför Norrvikens Trädgårdar och Kattviksvägen. Naturvårdsintressena representerar dock ett mycket smalt bevarandeperspektiv i form av vissa hotade lavar och mossor. Detta måste vägas mot det breda bevarandeintresse som Norrvikens Trädgårdar representerar. De värdefulla slutningszonerna ovan- och nedanför trädgårdarna kommer endast att beröras i mycket begränsad omfattning. Områdets lokalisering framgår av figur 1.

I figur 2 redovisas de områden som kommer att förändras genom den nya detaljplanen:

1. Bostäder i parkmiljö
2. Hotellvillor
3. Badplats
4. Konsthall, restaurang/utbildning, entréfunktioner
5. Studentboende
6. Friluftsteater

Figur 1. Orienteringskarta över området.

Figur 2. Förändringsområden inom Norrviken, se sifferhänvisning ovan.

1 Bakgrund

År 1906 förvärvade Rudolf Abelin det område som kom att kallas Norrvikens trädgårdar. Villa Abelin uppfördes som bostad åt familjen Abelin. År 1910 påbörjades anläggandet av de sk. stilträdgårdarna som utgör den huvudsakliga besöksdelen inom dagens trädgårdsanläggning. Anläggningen förvärvades år 1942 av Rederi AB Nordstjernen som år 1971 donerades anläggningen till Stiftelsen Norrvikens Trädgårdar. Driften av anläggningarna finansierades då genom staten, länsstyrelserna i Skåne, Båstads-, Helsingborgs-, och Ängelholms kommuner m.fl. tillsammans med Rederi AB Nordstjernen.

För att få anläggningen ekonomiskt lönsam presenterades under 1970- och 80-talen en rad förslag för att utveckla området för konferensverksamhet, skidläggning mm i syfte att stärka besöksunderlaget. Projekten har dock aldrig kommit att förverkligas.

Generalplanen från år 1985 samt detaljplanen från år 1989 gjordes i anslutning till statens utträde som löpande huvudfinansiär år 1985. Fr o m detta år kom endast Båstad kommun och Rederi AB Nordstjernen att ingå i stiftelsen. År 1985 bildades stiftelsens driftsbolag NTAB (Norrvikens Trädgårdar AB) som tecknade arrendavtal med NCC och PEAB för att driva trädgårdarna. År 1989 vann den detaljplan laga kraft som idag ger bygggrätter för bl.a ett större andelsboendekomplex och ett konferenshotell på den nedre platån inom Norrvikens Trädgårdar.

År 2001 beslutade Båstad kommun att inte längre vara finansiär för Norrvikens drift. Kommunens ambition är att samordna det kommunala intresset av att bevara och utveckla Norrviken samt att få privata intressenter att investera i anläggningen och närliggande markområden. Samma år togs en utvecklingsplan fram av Ulf Nordfjell på uppdrag av Båstad kommun.

Efter år 2001 har NEAB (Norrvikens Exploaterings AB) inträtt som finansiär av området. Den långsiktiga strategin är att sidoinvesteringar till själva trädgårdsanläggningen skall skapa ekonomiskt utrymme för att utveckla dessa, samtidigt som nyinvesteringar i själva anläggningen skall öka besöksantalet som gör driften långsiktigt ekonomiskt hållbar. Kommunens ambitioner med det nya detaljplane-förslaget kan sammanfattas enligt följande:

- Att anvisa fysisk plats för investeringar som kan bidra till att skapa ekonomiska förutsättningar för fortsatt drift och utveckling av Norrvikens Trädgårdar på mark i anslutning till trädgårdarna.

- De hittills gällande planerna (ÖP/Områdesbestämmelser samt detaljplan) från 1980-talet innebär i dessa avseenden alltför stora rättigheter. Nya planer skall reducera dessa, ge bättre styrning av markanvändningen och ett bättre skydd åt den kulturhistoriska värdekärnan i Norrvikens Trädgårdar.

- Planen har markägare i anslutning till trädgårdarna som intressent. Dennes förslag till markanvändning skall vägas mot markanspråk som kan härledas till anläggningens kulturhistoriska kärnvärden.

2 Planens syfte

Detaljplanen syftar till att pröva möjligheten för:

- Uppförande av en ny entrédel till stilträdgårdarna, restaurant/orangeri, utbildningslokaler, konsthall m.m. åt öster längs parkeringen och anläggningens huvudaxel.
- Uppförande av bostäder och hotellanläggning m.m. i anslutning till trädgårdarna

Detaljplanen syftar även till att stärka skyddet för de delar inom planområdet som utgörs av den egentliga trädgårdsanläggningen (stilträdgårdarna) samt omgivande skogsområden i Hallandsåsens sluttningspartier.

Detaljplanen skall också pröva uppförande av en idrottshall öster om trädgårdarna och anläggande av en badplats norr om Kattviksvägen samt hur anslutningar till planområdet för bil-, gång- och cykelvägar kan anordnas.

3 Avgränsning av relevanta miljöfrågor

3.1 Gällande lagstiftning

Den 21 juli 2004 kompletterades PBL beträffande kraven på konsekvensbeskrivningar. Vid upprättande av detaljplaner skall bestämmelser om miljökonsekvensbeskrivningar i 6 kap MB tillämpas om den kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Kommunen har gjort bedömningen att genomförandet av detaljplanen kan medföra en betydande miljöpåverkan. Motivet är att området berörs av flera riksintressen

enligt 3 och 4 kap MB, (Naturvård, friluftsliv, kustzonen/rörligt friluftsliv). Inom och omkring planområdet finns även delar som har höga naturvärden. Ett annat motiv är den oklarhet som uppstått om landskapsbildsskyddet/strandskyddet tidigare upphävts eller ej.

Föreliggande MKB redovisar konsekvenserna av genomförandet av den fullt utbyggda planen. I förekommande fall redovisas även skadeförebyggande åtgärder.

3.2 Utgångspunkter och frågeställningar

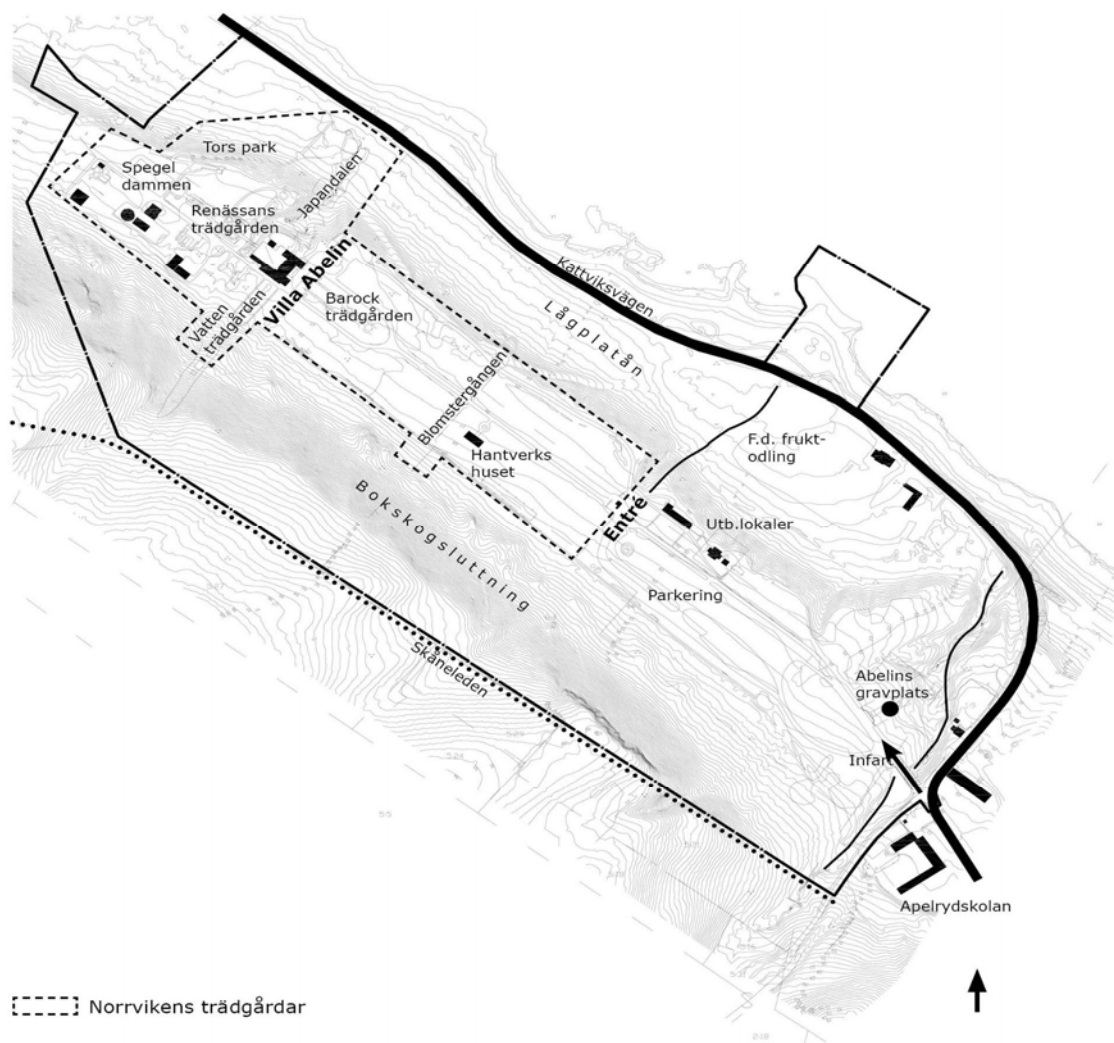
MKB:n bygger på de förutsättningar som anges på detaljplanens plankarta, på illustrationsplanen samt i planbeskrivningen. Det har även genomförts en landskapsinventering för att få kännedom om området och en geoteknisk undersökning är beställd. Därutöver har en fördjupad naturinventering gjorts för att få ytterligare kunskap om naturvärdena i området. Ovanstående fakta samt studier av övrigt historiskt material ligger till grund för bedömningen.

Tyngdpunkten i MKB:n kommer främst att ligga på att belysa konsekvenserna av påverkan på natur- och kulturmiljövärden, friluftsliv och rekreation samt landskapsbilden. Det är även av vikt att ta i beaktande att planen tas fram för att hitta en finansiering för att kunna restaurera och bevara Norrvikens Trädgårdar. Denna aspekt bör därför vägas mot de ingrepp i naturen som exploateringen innebär.

4 Områdets förutsättningar

4.1 Allmän beskrivning av området

Planområdet avgränsas i öster av Kattviksvägen och Apelrydskolans område, i söder av ett skogsområde och i sydväst av Englandsdals naturreservat. I norr avgränsas planområdet av en smal strandremsa mot Laholmsbukten. Se figur 3 som även visar Norrvikens nuvarande utformning.

Figur 3. Norrvikens nuvarande utformning. Den streckade linjen visar gränsen för den nya detaljplanen.

Området har en speciell topografi, bestående av två rasbranter mellan vilka en platå löper i öst-västlig riktning. På denna platå ligger Norrvikens Trädgårdar, som utgör en stor del av planområdet. Se figur 4.

Trädgårdarna som anlades i början av 1900-talet av Rudolf Abelin är inspirerade av italiensk renässans barock. Den främsta inspirationskällan för Abelin var landskapet självt, vilket gav riktlinjerna för anläggningen av trädgårdarna. Hallandsåsens nordsluttning bildar dramatiska bokskogsbevuxna rasbranter både ovanför och nedanför trädgårdarna. Med naturens hjälp har karaktärsrika platser, utblickar och siktaxlar mot havet skapats som blivit en del av trädgårdarna. Anläggningen utgörs av olika rum längs en huvudaxel som leder från entrén, genom Villa Abelin för att avslutas i Spegeldammen som visuellt flyter ihop med havet i bakgrunden.

Figur 4. Topografi runt Norrvikens Trädgårdar. Vy från nordost.

På branten söder om trädgårdarna tar en stor ädellövskog vid. Brynet är markant och där bakom finner man en typisk bokpelarsal, där det även finns inslag av bland annat al, ask och björk. Samtidigt utgör denna ett hinder i utblickarna mot havet, främst under sommarhalvåret. De en gång så omfattande gång- och transportvägarna i skogspartierna runt trädgårdarna har delvis förfallit eller lagts igen.

Nedänför trädgårdarna ligger ytterligare en platå vars vegetation utgörs av två huvudkaraktärer. Området åt öster utgörs av en tidigare fruktodling. Det har en relativt öppen karaktär trots att den nu är igenvuxen med sly. Branten upp mot trädgårdarna är bevuxen med en tät bokskog som har en väl utvecklad brynzon. Området västerut domineras av en askdominerad skog som löper från branten ända ut till Kattviksvägen. Denna skog präglas av den höga mark- och luftfuktigheten, vilket skapar speciella livsbetingelser för bl.a lavar. I området finns också en mindre alsumpskog.

Mellan Kattviksvägen och Laholmsbukten ligger en smal stenstrand med klappersten där vegetationen mestadels består av ros, sälj och vide.

I området som helhet finns en del mycket värdefulla och speciella naturmiljöer som skapar livsmiljöer och förutsättningar för en mängd rödlistade arter. De kulturhistoriska värdena som finns inom Norrvikens Trädgårdar är även mycket bevarandevärda

4.2 Riksintressen

Området vid Norrviken berörs av följande riksintressen:

- Riksintresse för friluftsliv enligt MB, 3 kap, 6§
- Riksintresse för naturvård enligt MB, 3 kap, 6§

- Riksintresse för rörligt friluftsliv enligt MB 4 kap, §1, 2.
- Riksintresse för kustzonen enligt MB 4 kap, §1, 4

Riksintresset för rörligt friluftsliv och kustzon enligt 4 kap omfattar hela Bjäre-halvön. Riksintressena för kustzonen, friluftsliv och naturvård beskrivs närmare under kapitel 7.1 Riksintresse för kustzonen, kapitel 7,3, Naturmiljö och kapitel 7.5, Rekreation och friluftsliv.

4.3 Förslag till skötselplan för Norrvikens Trädgårdar

Syftet med den framtagna skötselplanen (Ericson, 2008) är att bevara, skydda och utveckla den kultur- och naturmiljö som har utvecklats inom Norrvikens Trädgårdar. Syftet är vidare att skötselplanen tillsammans med ställningstaganden och beslut i förslaget till detaljplan skall bilda formellt underlag för att säkra bevarandevärden samt ge förutsättningar för framtida utveckling av Norrvikens Trädgårdar.

Detaljplan och skötselplan för trädgårdarna skall utgöra en plattform för den långsiktig driften – med det överordnade målet att säkra och utveckla Norrvikens Trädgårdar som en viktig besöks-trädgård för kultur- och trädgårdsvänner.

Den nya detaljplanen bygger vidare på denna skötselplan samt de utgångspunkter som redovisats i den tidigare landskapsanalys som togs fram av landskapsarkitekt Ulf Nordfjell. I denna redovisas landskapsrum, naturliga barriärer, visuella axlar samt utblickar. Planen tar fasta på och utnyttjar landskapsrum utanför trädgårdarna för bebyggelse medan de naturliga barriärerna och siktstråken bibehålls.

5 Beskrivning av alternativ

5.1 Utbyggnadsalternativet

Alt 1. Enligt det nya detaljplaneförslaget för Elestorp 6:6 m.fl inom Norrviken

Innebär komplettering av nya byggnader för utbildning, restaurang och konsthall i anslutning till entrén vid parkeringen. Öster om trädgårdarna, i den del som angränsar till Apelrydskolan, föreslås studentbostäder uppföras. Detaljplanen möjliggör också någon form av friluftsteater söder om trädgårdarna.

Planen möjliggör även exploatering av det område som ligger nedanför den plåtå som utgör Norrvikens Trädgårdar. Denna medger uppförande av hotell- och bostadsbebyggelse. Se figur 5-7.

En brygga föreslås även anläggas ut i Laholmsbukten för att utöka badmöjligheten för såväl boende, hotellgäster som tillfälliga besökare.

Figur 5. Bebyggelse i parkmiljö på lågplatån, sedd från nordost.

Figur 6-7. Bebyggelsen på lågplatån sedd från trädgårdarna, med och utan vegetation. Stor del av den kommer döljas av vegetationen, framförallt under sommarhalvåret.

Alt 2. Utbyggnad enligt byggrätt för nuvarande detaljplan

Nuvarande detaljplan från 1980-talet möjliggör en stor exploatering av området med såväl konferensanläggning som boendeannex nära kusten.

5.2 Nollalternativet

Innebär att nuvarande miljö kring Norrviken bibehålls och med samma skötselnivå på trädgårdarna.

6 Miljömål och miljölagstiftning

6.1 Nationella miljömål

Sveriges 16 Miljökvalitets mål

1. Begränsad klimatpåverkan.
2. Frisk luft.
3. Bara naturlig försurning.
4. Giftfri miljö.
5. Skyddande ozonskikt.
6. Säker strålmiljö.
7. Ingen övergödning.
8. Levande sjöar och vattendrag.
9. Grundvatten av god kvalitet.
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård.
11. Myllrande våtmarker.
12. Levande skogar.
13. Ett rikt odlingslandskap.
14. Storslagen fjällmiljö.
15. God bebyggd miljö.
16. Ett rikt växt- och djurliv.

Källa: Naturvårdsverket.

6.2 Regionala miljömål

De regionala miljömålen är 110 stycken till antalet och grundar sig på 15 av de 16 nationella miljömålen, alla utom punkt 14 som berör storslagen fjällmiljö. Inom vart och ett av de femton miljömål som berörs har Länsstyrelsen i Skåne satt upp specifika mål som skall uppnås inom regionen samt förslag till åtgärder som skall vidtas för att nå dem. Miljökvalitetsmålen och delmålen utgår från fem grundläggande värden:

- Främja människors hälsa
- Värna om biologisk mångfald
- Ta till vara kulturhistoriska värden
- Bevara ekosystemets långsiktiga produktionsförmåga

- Trygga en god hushållning med naturresurser

6.3 Lokala miljömål

De lokala miljömålen är utformade så att samtliga regionala miljömål skall uppnås, förutom det mål som rör skyddande ozonskikt. Från kommunens håll är det eftersträvarsvärt att de unika natur- och kulturvärdena bevaras. Bland annat nämns att jordbruket, trots sin ringa betydelse för sysselsättningen i kommunen, skall uppmärksammas i planeringen eftersom det är av stor vikt för bevarandet av natur- och kulturarvet.

Ett annat mål är att förbättra grönstrukturen i kommunen och knyta an den till tätortsstrukturen. Bäckmiljöer och våtmarker skall förbättras alternativt anläggas och göras mer tillgängliga. Ytterligare ett mål är vidareutveckling av turism med inriktning på naturvärden.

6.4 Miljökvalitetsnormer

Med stöd av Miljöbalken finns beslut om så kallade miljökvalitetsnormer (MKN) för luftföroreningar. För partiklar finns idag miljökvalitetsnorm och för kvävedioxid finns beslutat om norm som skall gälla från och med år 2006. Se tabell 1.

Vid kontrollen av luftföroreningar i ett område finns så kallade övre och undre utvärderingströsklar enligt SFS 2001:527. Om halten i omgivningen överstiger den övre utvärderingströskeln så skall kommunen kontrollera miljökvalitetsnormen med mätningar i omgivningen, som kan kompletteras med beräkningar. Om den undre utvärderingströskeln överskrids får kontrollen ske med en kombination av mätningar och beräkningar. Om den undre utvärderingströskeln underskrids kan bedömningen ske med enbart beräkningar eller objektiv uppskattning.

Tabell 1 Miljökvalitetsnormer och utvärderingströsklar för kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM₁₀). För kvävedioxid anges dygnsmedelvärdet och timmedelvärdet som 98-percentil. För partiklar anges dygnsmedelvärdet som 90-percentil.

	Årsmedelhalt (µg/m ³)	Dygnsmedelvärde (µg/m ³)	Timmedelvärde (µg/m ³)
Kvävedioxid			
Norm	40	60	90
Övre tröskel	32	48	72
Undre tröskel	26	36	54

Partiklar (PM10)

Norm	40	50	
Övre tröskel	14	30	
Undre tröskel	10	20	

Bakgrundshalter

Miljöavdelningen i Båstad kommun genomförde i februari-mars år 2006 mätningar som visar att luften i kommunen är bra med låga halter av luftföroreningar. Vid luftmätningarna mättes förekomsten av polyaromatiska kolväten (PAH), lättflyktiga kolväten och kväveoxider.

Analyserna visade på låga halter i samtliga fall, där alla mätvärden låg nära de lågriskvärden som Institutet för Miljömedicin tagit fram samt långt under de miljökvalitetsnormer som finns. Båstads kommun har få industrier och kvaliteten på luften beror i hög grad på de luftmassor som kommer in från Centraleuropa, båttrafiken i sundet samt fordonstrafiken på väg E6. Luften var som sämst nära väg E6 samt inom områden där mycket vedeldning förekommer.

7 Miljöbedömning

I avsnitt 7.1 – 7.8 behandlas miljökonsekvenserna av Alternativ 1, Det nya detaljplaneförslaget för Elestorp 6:6 m.fl inom Norrviken och i avsnitt 7.9 respektive 7.10 redovisas samlat konsekvenserna av Alternativ 2, Utbyggnad enligt bygggrätt för nuvarande detaljplan samt Nollalternativet.

7.1 Riksintresse för kustzonen

Förutsättningar

Planområdet ingår i område för ovan nämnda riksintressen vilket innebär att turismens och det rörliga friluftslivets intressen särskilt skall beaktas inom området. Exploateringsföretag och andra ingrepp får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur och kulturvärden.

För riksintresset kustzon säger MB särskilt att bestämmelserna i 4 kap 2-6 §§ inte skall utgöra hinder för utvecklingen av befintliga tätorter. MB anger också i 4 kap 4§ att om det finns särskilda skäl får dock annan fritidsbebyggelse komma till stånd, företrädesvis sådan som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov eller avser enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna.

Effekter och konsekvenser

Bebyggelsen kan anses förenlig med riksintresset kustzon genom att den kan anses som en utvidgning av den befintliga tätortsbebyggelsen. Någon påtaglig skada på riksintresset anses därmed heller inte uppkomma.

Den nya detaljplanen kommer även att reducera och omdisponera tidigare generalplaners byggrätter, så att de tar bättre hänsyn till Norrvikens Trädgårdar och de riksintressen planen berör, men inte så att byggrätter helt tas bort.

Bebyggelsen på den nedre platån kommer dock att omarbetas med anledning av Länsstyrelsens kommentarer så att den blir mer koncentrerad åt öster. Därmed kommer det inte alls att finnas någon bebyggelse som är synlig från eller på något annat sätt kan påverka stilträdgårdarna i den historiska kärnanläggningen.

7.2 Mark och vatten

Förutsättningar

Geologi och grundvatten

Berggrunden i åsen utgörs av näringsfattig gnejs och den dominerande jordarten är morän som avsattes under den senaste istiden. På vissa ställen går berget i dagen. Sluttningarna utgörs av stora blockrika rasbranter, sk talusbranter.

Från rasbranterna pressas rörligt grundvatten fram, vilket gör att det på flera ställen blir fuktiga markförhållanden. Vattnet ansamlas sedan i de lägre partierna som redan har en hög grundvattennivå och bildar där kärr- och fuktstråk.

En geoteknisk undersökning har genomförts för att utreda grundläggningsförhållandena i området.

Vattendrag

I området finns idag två vattendrag som delvis inkorporerats i Norrvikens trädgårdar. Den ena ligger i områdets östra del och utgörs av en bäckravin vars bottensubstrat skulle kunna skapa lämplig lekmiljö för öring. Betongdämmen skapar en damm vid sidan av den väg som leder till parkeringen framför entrén. Den andra bäcken finns i trädgårdarnas västra del och har sin utgångspunkt i branten ovanför, för att sedan avslutas i de japanska trädgårdarna.

Effekter och konsekvenser

Planförslaget kommer medföra en större andel hårdgjorda ytor i området, vilket gör att vattenflödena förändras. Då bebyggelse uppförs i anslutning till branterna kommer vattnet troligtvis att behöva ledas om för att klara dräneringen i området.

Om vattenflödena förändras kan det innebära att den naturliga fördröjning som idag finns i området rubbas.

Skadeförebyggande åtgärder

Genom att se till att vattnet fördröjs genom infiltration eller fördröjningsmagasin kan flöden av näringsämnen ut i Laholmsbukten bromsas. Flödet kan även bromsas genom att vegetationen som finns i området bevaras, eftersom denna är en potentiell upptagare av näringsämnen.

7.3 Naturmiljö

Förutsättningar

Riksintressen

Tre större områden av riksintresse finns inom Båstads kommun. Se även Bilaga 1 för en översikt över samtliga riksintressen och förordningar. Den sammanfattande värdetexten från fd. länsstyrelsen i Kristianstads län om här aktuellt riksintresseområde för naturvård återges nedan:

N1 Bjärehalvöns kustområden, Hallands Väderö och omgivande vattenområde.
Bjärehalvöns kustområden och Hallands Väderö innehåller en mångfald av områden med högt biologiskt och kulturhistoriskt värde. I detta sammanhang berörs område 1b Kusten Torekov – Båstad Bjärehalvöns norra kustområden som innehåller en mångfald av områden med högt biologiskt värde.

Övriga skydd och förordningar

Englandsdals naturreservat

Området som är naturreservat enligt Miljöbalken kapitel 7 är beläget på Hallandsås nordslutning och har en kuperad terräng där berget delvis går i dagen. Stora delar av området utgörs av igenväxande betesmarker där björk och lövblandskog dominerar. Här finns även en bäckravin och ett mindre område med orkidéflora.

Strandskydd

För den västra delen av planområdet, samt mindre områden i öster och norr gäller strandskyddsförordnande enligt 7 kap §§ 13-18 MB. För de två bäckarna i området gäller ett utökat strandskydd. Syftet med strandskyddet är att säkerställa allmänhetens möjlighet att ha tillgång till ett rörligt friluftsliv samt att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Inom strandskyddat område får inga byggnader uppföras. Länsstyrelsen kan upphäva strandskyddet om särskilda skäl mot föreligger. Kommunen anser att strandskyddet är upphävt för det område som omfattades av den tidigare generalplanen för Norrvikenområdet. Se även nedan under *Landskapsbildsskydd*.

Landskapsbildsskydd

Landskapsbildsskyddet enligt 19 § NVL (före 1975) gäller för hela området. Beslutet fattades av Länsstyrelsen i dåvarande Kristianstads län och omfattar ett förordnande för stora delar av norra Bjärehalvön.

Landskapsbildsskyddet syftar främst till att bibehålla de ännu ej exploaterade sammanhängande naturområden längs med kusterna. Skyddet reglerar inte anordningar för skogs- och jordbruksbehov, men för den typ av exploatering som planförslaget omfattar krävs dispens från Länsstyrelsen.

Det råder i dagsläget dock en viss oklarhet om varför landskapsbildsskyddet inte upphävts i samband med upprättandet av tidigare detaljplan. Kommunen anser att såväl landskapsbildsskyddet som strandskyddet upphävdes av Länsstyrelsen över det område som omfattas av den generalplan för Norrvikenområdet som beslutades av länsstyrelsen 1985-06-17 (Lst diarienummer 11.081-294-85).

Naturvårdsprogram

Planområdet ingår i det regionala natur- och kulturmiljöprogrammet "Från Bjäre till Österlen" som redovisats av Länsstyrelsen i Kristianstad län år 1996. I programmet anges följande rekommendation för bibehållandet av värdet i Norrviken: *"Hela miljön bör bevaras och få fortsatt skötsel. Fri utveckling av skogsmarken."*

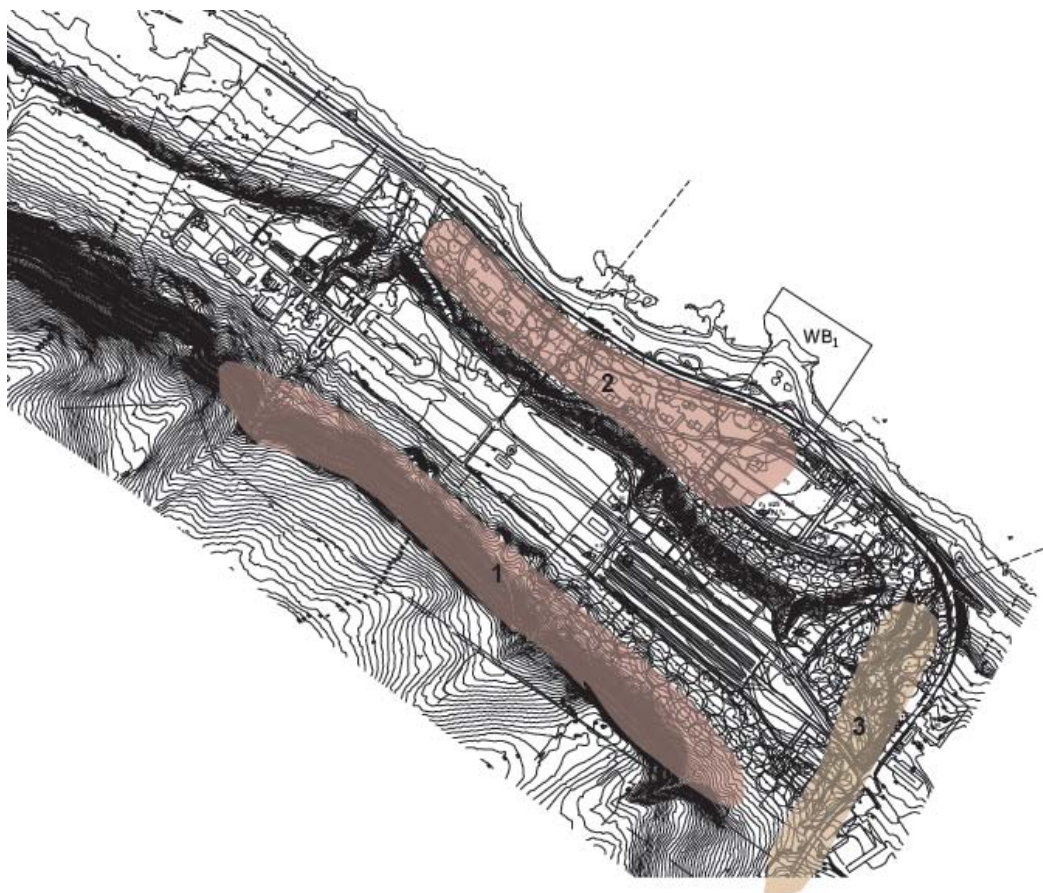
Hela området omfattas av Båstad kommuns naturvårdsprogram som utarbetades under år 1998 och beslutades i kommunfullmäktige år 2000. Programmet anger följande åtgärder som omfattar planområdet: *"Runt Norrvikens Trädgårdar föreslås ett naturvårdsanpassat skogsbruk. Tunga skogsmaskiner bör undvikas då risken för körskador är stor i branter och våtmarker. Askdungarna, bäckravinen och fuktstråken bör lämnas för fri utveckling. I bokskogen bör de brantaste avsnitten lämnas orörda och ett flertal grova träd bör sparas som evighetsträd."*

Övriga värdefulla naturområden

En naturinventering av området har utförts av Naturcentrum AB under oktober 2007, se Bilaga 2. Naturvärdena redovisas enligt en tregradig skala:

- Naturvärden klass 1 - unika naturvärden
- Naturvärden klass 2 - höga naturvärden
- Naturvärden klass 3 utgörs - "övriga" naturvärden

Av inventeringen konstateras att området innehåller delar med mycket höga naturvärden. Två av de tre inventerade områdena utgör naturvärde klass 1 och ett utgör naturvärde klass 2, se figur 9.

Figur 9. Inventerade naturområden, objekt-nr 1-3

Naturvärdesklass 1

Det delområde som innehar de högsta kvaliteterna är den bokskogsbevuxna rasbranten söder om Norrvikens Trädgårdar. Skogen utgörs av grova bokar som bildar en 20-25 meter hög pelarsal. Förutom bok finns här även inslag av ask, hägg, björk och rönn. Det finns gott om tillgång på mulnande ved. Utmed stora delar av branten pressar rörligt grundvatten på vilket medför att det även växer mycket al i området.

På ett par ställen rinner små bäckar utmed branten. Jordmånen är näringsrik och floran rik på näringskrävande växter. Kryptogamfloran är mycket skyddsvärd då den innehåller ett flertal exklusiva och hotade arter såsom klippzonlav som endast förekommer på sex kända platser i Sverige och dvärgporina som tidigare endast är känd från två andra lokaler i landet. Sannolikt hyser området ytterligare ett stort antal rödlistade insektsarter och svampar, vilket dock inte kunde utrönas vid inventeringstillfället. Delar av det inventerade området utgör även nyckelbiotop enligt Skogsstyrelsens inventering. (Objekt-nr 1). Se figur 9.

Figur 10. Karaktärsbild från en av bokskogsbranterna som omger trädgårdarna.

Nedanförl trädgårdarna, mellan rasbranten och Kattviksvägen, ligger en lövskog av lundkaraktär där ask dominerar det äldre trädskiktet. Här förekommer även rikligt med al och mindre mängder björk, bok och avenbok. Buskskiktet består mest av hägg och hassel med det förekommer även hagtorn och benved. Det förekommer ihåliga träd och det finns gott om multnande ved. Ungefär mitt i området löper en 30 m bred siktgata från Norrvikens Trädgårdar ut över havet, som flankeras av två askbestånd.

Den höga grundvattennivån samt det rörliga grundvattnet i de anslutande sluttningarna gör området mycket fuktigt. Jordmånen är näringsrik och kalkpåverkad. Den höga luftfuktigheten har gett upphov till en värdefull kryptogamflora, bland annat finns god förekomst av den rödlistade stiftklotterlaven och den även rödlistade orangepudrade klotterlaven. Området skapar därmed livsmiljöer och förutsättningar för en mängd rödlistade arter. (Objekt-nr 2). Se figur 9.

Naturvärdesklass 2

Vid infarten till Norrvikens Trädgårdar finns en bäckravín med betongfördämningar som påverkar hydrologin. Bäckén har fina strömvattensträckor och bottenstrukturer som skulle kunna vara potentiella lekbottnar för öring. Uppströms kantas bäcken av yngre skog bestående av ask, al, bok och tysklönn. Nedströms är träden grövre och består av ask och döda almar och parkinslag finns i form av rhododendron och

idegransplanteringar. Jordmånen är näringsrik och det rörliga grundvattnet gör marken blöt. I området finns sparsamt med mulnande ved bortsett från de döda almarna.

Området innehar stora värden, då det är en del av den grönvolyms som utgör porten till parkanläggningen och är tillsammans med dammen ett viktigt karkatärsdrag då man nalkas parkanläggningen. Den norra delen av bäcken har klassats som naturvärdesobjekt enligt Skogsstyrelsens inventering. I området förekommer ett flertal signalarter och förlust av ädellövskog anses missgynna flera arter. (Objekt-nr 3).

Nyckelbiotoper

Nyckelbiotoper är skogsområden med mycket höga naturvärden och som skapar livsmiljöer för missgynnade och hotade djur- och växtarter.

Ovanför parkeringsplatsen vid trädgårdarna, har delar av bokskogsbranten utpekats som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen. Resterande del av branten är dock minst lika betydelsefull. Området är blockrikt och innehar ett stort inslag av äldre grova träd, främst bok men även en del ask och klibbal och en hel del död ved. (ID-nr 040222021)

I planområdets nordvästra gräns återfinns ytterligare en nyckelbiotop som utgörs av källpåverkad mark med rörligt grundvatten. Vegetationen består av ask och klibbal. (ID-nr 0402225411)

Biotopskydd

Områden som klassas som biotopskyddade utgörs ofta av små spridda öar i landskapet. De utgör värdefulla livsmiljöer för många växt- och djurarter och skyddet syftar till att bevara dessa livsmiljöer.

Parallellt med Kattviksvägen löper en stengärdesgård som även omfattas av biotopskydd. De fungerar som skydd, övervintringsplatser och spridningsvägar för en rad smådäggdjur, grod- och kräldjur samt insekter. De utgör också häckningsplatser för fåglar. Ansökan om upphävande av biotopskyddade områden skall ske hos Länsstyrelsen.

Naturvärde enligt Skogsstyrelsen

Områden som av Skogsstyrelsen klassas som naturvärdesobjekt är områden som innehar värdefulla kvaliteter men som inte kommer upp i samma status som nyckelbiotoper eller naturreservat.

Den norra delen av bäcken i planområdets nordöstra del har utpekats som naturvärde enligt Skogsstyrelsen (ID-nr 040222521). Runt bäcken finns tät vegetation med en hel del död ved som skapar livsmiljöer och gynnar arter knutna till just död ved.

Planens sydöstra del gränsar till en hagmarksskog/lövskogslund som sträcker sig söderut. (ID-nr 040222511)

Övriga naturvärden

Längs med branten mellan den övre platån som utgör Norrvikens Trädgårdar och lågplatån i norr löper en bokskogsridå med inslag av ask. På sina ställen kan man mellan träden skymta havet. Under sommarhalvåret är utblickarna begränsade då löven skymmer sikten. Från trädgårdarna finns två tydliga siktlinjer mot Laholmsbukten, och vegetationen nedanför har hållits nere för att säkerställa vyn. Den ena löper vinkelrätt ut från huvudaxeln medför rasbranten mot havet och den andra längs med huvudaxeln genom Spegeldammen.

Nedanför den nordöstra delen av branten ligger resterna av den gamla fruktodlingen som idag är igenvuxen med slyvegetation. Det finns idag en tydligt utvecklad brynkant mot skogen i rasbranten. Se figur 11.

Figur 11. Resterna av den forna fruktodlingen och bokskogsbranten nedanför Norrvikens Trädgårdar.

Väster om fruktodlingen ligger en mindre alsumpskog som håller en hög fuktighetsnivå, dels från markvatten och dels från den fuktiga askskogen väster om den-samma. Hela sträckan längs med Kattviksvägen kantas av en värdefull brynzon som avskärmar vägen från skogen bakom. Brynsonen innehåller mestadels sly men även välvuxna solitärer främst i form av storsvuxna askar och agerar buffert för havsvindarna.

De havsnära skogsområdena runt Norrviken har stort värde som rastlokal för flyttfåglar och under vår och försommar påträffas arter som nötväcka, stenknäck, större hackspett, steglits, gråsiska, rosenfink och ett stort antal sångare här. Utmed Laholmsbuktens strand ligger ytterligare ett viktigt fågelområde som utgör häckningslokal för bl a ejder. Ofta kan även stora flockar storskarv ses sitta på klapperstenen.

Effekter och konsekvenser

Riksintresset för naturvården (MB 3 kap 6§) kommer beröras då planförslaget skapar möjlighet till uppförandet av en badbrygga i området. Badbryggan riktar sig främst till boende, men kommer bli en tillgång för turister och allmänhet. Inom landområdet skall nuvarande vegetation bevaras och inga byggnader får uppföras, varför förslaget inte bedöms innebära en påtaglig skada på naturvärdena.

Riksintresset gällande kustzonen (MB 4 kap) bedöms inte påverkas av planen, då det enligt bestämmelserna inte skall utgöra hinder för utvecklingen av befintliga tätorter, det lokala näringslivet eller totalförsvaret.

Inget område med strandskyddsförordnande berörs då det anses upphävt genom upprättandet av den tidigare generalplanen för Norrvikens Trädgårdar.

Delar av den lövskog bestående av framförallt grova askar som ligger mellan Kattviksvägen och upp mot Norrvikens Trädgårdar (delar av område 2 i naturinventeringen) kommer avverkas för att ge plats åt hotell och bostäder. Skogen har idag hög luftfuktighet och då stora delar av den fälls kan luftfuktigheten i de kvarvarande skogspartierna samt den skog som ligger runt omkring påverkas negativt.

Den sammanhängande skogen kommer till viss del fragmentiseras och karaktären på området förändras, vilket skulle kunna medföra att livsmiljöer för en del arter kan försvinna. Det gäller bland annat för de rödlistade lavarna som finns i området, men även för insekter, fåglar och smådäggdjur.

Planen tar hänsyn till och skyddar delar av alsumpskogen, men förutsättningarna för den kommer att förändras. Då ytorna runtomkring öppnas upp och bebyggs kommer vattenflödena att ändras. Ett slutet dagvattensystem i området skulle även kunna leda till att alkärret torkar ut.

En annan faktor som leder till både minskad mark- och luftfuktighet är vindens påverkan på området. Om stora delar av skogen avverkas förändras luftcirkulationen i området och dess uttorkande egenskaper. Vinden kan ha ytterligare en inverkan på området då den skog som lämnas kvar inte kommer ha någon utvecklad brynzon som dämpar vindarna. Det finns därmed en risk för stormfällning av träd i branterna. Vegetationen på branten ovanför den gamla fruktodlingen har idag en väl utvecklad brynzon vilket gör den mindre känslig för vind.

Vegetationen längs med Kattviksvägen och utmed stranden fungerar även den som buffertvegetation för havsvindarna. Målsättningen i detaljplanen är att bibehålla hela brynzonen ut mot Kattviksvägen.

Viss inverkan kommer att ske på den värdefulla bokskogen som ligger i slutningen ovanför trädgårdarna om en friluftsteater anläggs här. Enligt den naturinventering som gjorts kan all förlust av denna skog leda till att många arter missgynnas. En del av skogen utgör nyckelbiotop enligt Skogsstyrelsens inventering. Den föreslagna friluftsteatern kommer att placeras i anslutning, eller precis i utkanten av detta område. Det är därför viktigt att den inpassas så varsamt som möjligt i skogspartiet. Vid evenemang kommer besökare att kunna röra sig i skogen och det är positivt att människor kan ta del av den värdefulla naturen.

De träd som fälls där hotellvillorna skall uppföras skulle kunna placeras i detta område för att bevara och säkerställa tillgång på död/multnade ved som kan gynna förekomsten av bl.a vedlevande insekter. På så sätt kan man försöka återskapa den miljö som delvis kommer att försvinna på grund av exploateringen.

Området vid bäcken i nordöstra delen av planområdet, som klassats som naturvärde enligt Skogsstyrelsen, kan bevaras och vidareutvecklas på liknande sätt som nyckelbiotopen i väster.

Anläggandet av en brygga kommer att innebära ett visst ingrepp i nuvarande naturmiljö. Om det blir ett alltför hårt tryck på badplatsen kan leda till att ett utökat antal parkeringsplatser kommer att behöva anläggas. Ökat utnyttjande av badplatsen skulle även kunna innebära att de fåglar som har sin häckningslokal här blir störda.

Skadeförebyggande åtgärder

Badplatsen bör hållas så småskalig som möjlig för att inte medföra förlust av naturvärden.

För att minska de konsekvenser som detaljplanen medför gällande den fuktiga askskogen föreslås att man bevarar så stora sammanhängande volymer av skogen som möjligt.

Som kompensationsåtgärd bör de träd som fälls placeras inom närliggande områden för att säkerställa tillgången på död och mulnade ved. Ett exempel på ett sådant område är nyckelbiotopen väster om de japanska trädgårdarna. En annan kompensationsåtgärd skulle kunna vara att utveckla området vid bäcken i östra delen av planen som ett liknande område.

Etableringen av friluftsteatern måste ske med eftertänksamhet så att skogens naturvärden berörs i minsta möjliga mån. Stor hänsyn bör tas till skogens kvaliteter och dessa bör i stor utsträckning inkorporeras i teatern.

Dagvattenflödena i området bör ses över och säkerställas.

Öppet dagvattensystem som leder vattnet mot alsumpskogen kan förhindra en uttorkning av denna.

Genom att bevara så mycket strandvegetation och brynzon kring vägen som möjligt som buffert för havsvindarna kan vindens påverkan minskas. Det gäller dels för att undvika att kvarvarande träd stormfälls samt för att undvika vindens uttorkande effekt.

7.4 Kulturmiljö

Följande program och fornlämningar finns i området. Se även Bilaga 1.

Förutsättningar

Kulturmiljöprogram

Hela planområdet klassas som särskilt värdefull kulturmiljö och kulturmiljöstråk,, (Område 21a) enligt Länsstyrelsens Kulturmiljöprogram för Skåne; *Från Bjäre till Österlen*.

Området ingår även i kommunens kulturmiljövårdsprogram. Norrvikens Trädgårdar är en anläggning som avspeglar en av Sveriges mest karaktäristiska trädgårdsmiljöer från tidigt 1900-tal och som visar sekelskiftets ideal gällande såväl trädgårdskonst som villaarkitektur.

Fornlämningar

Inom planområdets finns två fornlämningar registrerade; dels RAÄ-nr: Västra Karup 345:1 som faller under bedömningen övrig kulturhistorisk lämning och RAÄ-nr: Västra Karup 549:1 som är en bytomt som utgör bevakningsobjekt. Skulle dolda fornlämningar påträffas under grävning och schaktning skall arbetet avbrytas och Länsstyrelsen kontaktas enligt Lagen om kulturminnen m.m. 2 kap 5 §.

Övriga kulturhistoriska värden

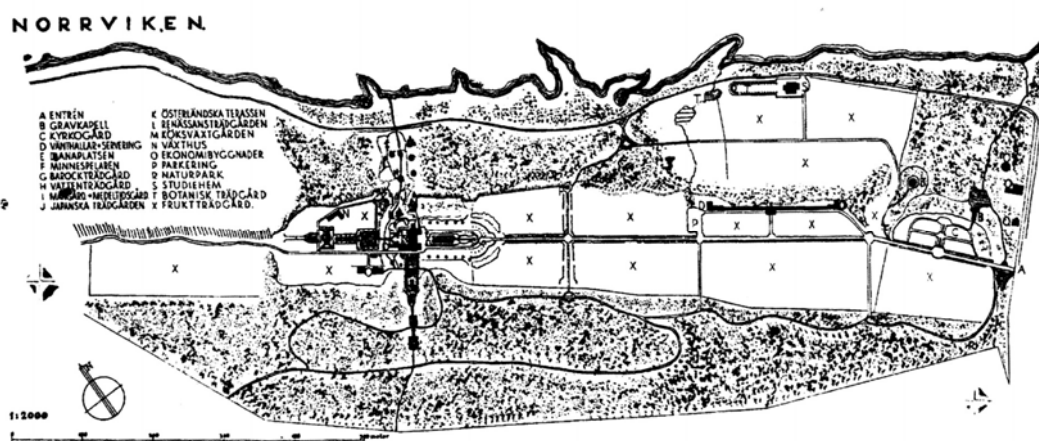
Riksantikvarieämbetet har konstaterat att Norrvikens Trädgårdar har goda förutsättningar att bli ett kulturresevat.

Norrvikens Trädgårdar beskrivs utförligt i Kristianstads Regionmuséums rapport från år 2001 (Rapport 2001:42, Regionmuséet i Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne).

Kulturhistoriskt sett är trädgårdarna värdefulla, men kanske har de inte vunnit tillräckligt historiskt perspektiv ännu för att ses som en kulturskatt. Det är därför viktigt att redan nu agerar och tar tillvara anläggningen. Rudolf Abelin hade många tankar och idéer gällande trädgårdarnas framtid, både idéer som han realiserade och sådana som inte blev av. Bland annat visar Abelins planer en tydlig koppling mellan Villa Abelin uppe i trädgårdarna och det studenthem som sedermera kom att bli trädgårdsmästarbostad, med en vägentré från Kattviksvägen. Se figur 12.

Abelin såg att trädgårdarna skulle "arbete med beprövade uppslag från svunna tider och andra folk, men söka omsätta dem i modern dräkt, lämpad efter nutida uppfattning och resurser". Samtidigt var ett av de viktigaste elementen i hans trädgårdskonst att trädgårdarna skulle samspela och anpassas till den kringliggande naturen.

På Abelins planer syns ett utvecklat gång- och vägsystem i trädgårdarnas mer extensivt skötta delar. Dessa har idag vuxit igen till följd av bristfällig skötsel.

Figur 12. Plan över trädgårdarna upprättad 1920-1930 (Troligen upprättad av Rudolf Abelin)

Landskapsarkitekt Ulf Nordfjells utvecklingsplan från år 2001, som togs fram på uppdrag av Båstads kommun, bygger delvis vidare på Abelins idéer. I denna föreslås bl. a att trädgårdarnas kulturarv skall tillvaratas i samspel med omgivande

kulturlandskap samt att de skall utvecklas till att bli ett trädgårdscentrum av internationell klass. Vidare föreslås att Norrviken skall erbjuda ett utbud av trädgårdsutställningar, konst, mat och utbildning.

Effekter och konsekvenser

Planförslaget bygger delvis vidare på både Abelins idéer och den tidigare framtagna utvecklingsplanen. Det syftar till att bibehålla och utveckla de kulturhistoriska värdena som finns inom Norrvikens Trädgårdar.

Konsekvensen av planen blir sammantaget till trädgårdarnas fördel då det skapar ekonomiska förutsättningar för att bevara deras kulturhistoriska värden. Samtidigt är det viktigt att säkerställa att den planerade utvecklingen av trädgårdarna verkligen genomförs och att den sker på ett för trädgårdarna värdigt sätt. T.ex utvecklingen av nya idéträdgårdarna kan ses som en fortsättning av de idéer Abelin hade för trädgårdarnas framtid.

För att anläggningens värde skall bibehållas är det viktigt att se till att de extensivt skötta delarna av parken och det omkringliggande landskapet bildar en del av anläggningen. Det är kontrasten mellan den "vilda" naturen, pelarsalarna av bok och de intensivt skötta delarna av trädgårdarna som utgör det viktigaste i Abelins trädgårdskonst.

I planförslaget finns en kulturhistorisk koppling mellan trädgårdarna idag och hur de uppfattades på Abelins tid. Framtagandet av de gamla gångstigarna i den extensivt skötta parken längs med rasbranterna och återupptagandet av de gamla körvägarna ökar sambandet mellan det nya planförslaget och Abelins planer. Entrévägen från Kattviksvägen är förankrad i Abelins plan, liksom den väg som går på skrå upp mot Villa Abelin.

Skadeförebyggande åtgärder

Det är viktigt att bevara och samspela med den omkringliggande naturen som kontrast mot trädgårdarna.

7.5 Rekreation, friluftsliv

Förutsättningar

Följande riksintressen och förordningar finns i området. Se även Bilaga 1 för en översikt över samtliga riksintressen och förordningar.

Riksintressen

Hela området utgör riksintresse för rörligt friluftsliv enligt 4 kapitel samt friluftsliv

enligt 3 kap 6 § MB. Det innebär att turismens och det rörliga friluftslivets intressen särskilt skall beaktas inom området.

Övriga rekreationsintressen

Hela Bjärehalvön är ett välbesökt turistmål främst på grund av de höga rekreationsvärdena och den vackra naturen. Norrvikens Trädgårdar i sig är en av Båstad kommuns största turistattraktioner, varför det är av stor vikt att tillvarata dessa värden. Såväl inom planområdet som utanför dess gränser finns områden med höga natur- och rekreationsvärden.

Effekter och konsekvenser

Bostäderna samt hotellvillorna som kommer att anläggas nedanför platån bedöms inte innebära en inskränkning av det rörliga friluftslivet då detta område idag mycket otillgängligt. Riksintresset för friluftsliv bedöms därmed inte utsättas för någon påtaglig skada.

Allmänhetens tillgång till värdefull natur kommer att öka eftersom framtagandet av det tidigare gångsystemet och nya vägar genom området .

Anläggandet av badbryggan kommer att öka möjligheten till bad i området samt tillgång till havet för såväl boende som hotellgäster och allmänhet.

Skadeförebyggande åtgärder

Det är viktigt att säkerställa allmänhetens tillgång till området för att minimera inskränkning i riksintresset gällande det rörliga friluftslivet. Detta kan göras genom de stigar och gångsystem som kommer att leda genom området.

7.6 Landskapsbild

Förutsättningar

Landskapets skala, struktur och innehåll

Området i och kring Norrvikens Trädgårdar är redan genom sin topografi uppdelat i olika landskapsrum, vilket tydliggörs genom de olika platåerna. I de anlagda trädgårdarna har man vidareutvecklat detta, och med den formade naturen skapat ytterligare karaktärsrika platser, miljöer och utblickar.

Det som idag uppfattas som skog och fri natur var tidigare medvetet format och gallrat för att bilda ramar till landskapsrummen. Idag har bristfällig skötsel medfört att många av "kulisserna" förvildats och blivit otillgängliga vegetationsmassor.

Från tvärxeln i trädgårdarna finns en siktlinje ut mot Norrviken, och från Spegeldammen löper ett siktstråk i linje med trädgårdarnas huvudaxel som avslutas i Laholmsbukten.

Landskapsbildsskydd

Frågor kring landskapsbildsskyddet enligt tidigare 19 § Naturvårdslagen, redovisas under avsnitt 7.3, Naturmiljö.

Effekter och konsekvenser

Det som kan orsaka mest inverkan på de landskapsestetiska värdena är de byggnader och hotellvillor som kommer att uppföras nedanför Norrvikens Trädgårdar. I planen har man tagit hänsyn till att byggnaderna skall synas så lite som möjligt från trädgårdarna, och inte begränsa vyn över havet.

Byggnadernas höjd har anpassats med detta i åtanke samt att de placerats så nära rasbranten som möjligt.

Genom att de tidigare gång- och stigsystemet delvis återupptas ökar tillgängligheten inom området och det återkopplar även området med dess tidigare utformning.

Delar av det sammanhängande naturområdet längs med kusten kommer att minska.

Det är viktigt att säkerställa att siktlinjen från Spegeldammen mot Laholmsbukten bibehålls, eftersom det är ett viktig del i upplevelsen från trädgårdarna.

En skötselplan bör därför upprättas för att förhindra att vegetationen i siktlinjen inte blir för hög. Siktstråket löper genom ett antal fastigheter skötselavtalet bör omfatta samtliga dessa fastigheter.

Skadeförebyggande åtgärder

Genom att noga föreskriva placeringen av bebyggelsen, kan påverkan på landskapsbilden begränsas.

Genom att upprätta en skötselplan kan utblickarna från trädgårdarna bibehållas.

7.7 Hälsa och säkerhet

7.7.1 Buller

Förutsättningar

Trafikflöden i området

Persontrafik och transporter till området går idag enbart via infarten i öster från Kattviksvägen. Vägen har en hastighet på 70 km/h och trafikeras av ca 500 fordon/dygn +/- 27% (mätår: 2000). Inom området finns mindre körvägar som används för intern kommunikation för arbetsfordon och transporter med person- och lastbil.

Allmänt om buller

Buller definieras ofta som oönskat ljud, vilket innebär att uppfattningen om var och när ett ljud är buller varierar. För att beskriva trafikbuller används dels ett vägt medelvärde över ett dygn som benämns ekvivalentnivå, dels ett mått för den högsta ljudnivån vilken kallas maximalnivå. Maximalnivån uppkommer vid passage av ett enskilt fordon (det mest bullrande) vilket vanligen utgörs av tung trafik.

Ljud anges i enheten decibel (dB). Buller uttrycks ofta i enheten decibel A (dB(A)), där A betyder att man använt ett filter som efterliknar hörselns känslighet. Förändringar på 1-2 dB är så små att örat har svårt att uppfatta någon skillnad. Först vid en förändring om cirka 3 dB kan vi uppleva en skillnad i ljudnivå. Tekniskt innebär en fördubbling av ljudnivån en ökning med 3 dB, medan det mänskliga örat behöver en ökning med 8-10 dB för att uppleva det som en fördubbling av ljudnivån.

Riktvärden

Riksdagen har i beslut fastställt riktvärden för trafikbuller. Senast år 2003 skulle alla befintliga bostäder som var utsatta för 65 dBA ekvivalentnivå eller mer från trafikbuller från statliga vägar och järnvägar vara åtgärdade enligt ett första etappmål. Senast år 2007 gäller detsamma för befintliga bostäder längs med kommunala vägar.

Vid nybyggnation av bostäder eller vid nybyggnad/väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur har bedömningen gjorts att följande riktvärden för trafikbuller normalt inte bör överskridas:

- 30 dB(A) ekvivalentnivå inomhus
- 45 dB(A) maximalnivå inomhus nattetid
- 55 dB(A) ekvivalentnivå utomhus (vid fasad)

- 70 dB(A) maximalnivå vid uteplats i anslutning till bostad

Vid tillämpning av åtgärder bör även hänsyn tas till vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. I de fall utomhusnivån inte kan reduceras till nivåer enligt ovan bör inriktningen vara att inomhusvärdena inte överskrids.

Riktvärdet för maximalnivå inomhus under nattetid får överskridas högst fem gånger per natt (22-06). Vid uteplats i anslutning till bostad rekommenderas att riktvärdet för maximalnivå får överskridas högst fem gånger per timme.

Effekter och konsekvenser

Trafiken i området som helhet kommer att öka något i och med att bostäder och hotellanläggning uppförs i området, men den totala trafikmängden beräknas fortsätta vara förhållandevis låg. Avståndet mellan Kattviksvägen och bostadsbebyggelsen är som närmast ca 20 m, men såväl de flesta bostäderna och hotellvillorna ligger på ca 50-60 m avstånd. En tabellkontroll av de ringa trafikmängderna (ca 500 fordon/årsmedeldygn) gentemot avståndet till väg ger vid handen att den närmaste bebyggelsen bör klara riktvärdet på 55 dB(A) ekvivalentnivå. En mer noggrann beräkning av såväl ekvivalent- som maximalnivån bör dock utföras.

Den nya badplatsen skulle kunna locka fler besökare till stranden vilket skulle kunna medföra ett ökat tryck på trafiken men den totala trafikmängden tros ändå endast öka marginellt.

7.7.1 Luftutsläpp

Förutsättningar

Frågorna kring luftutsläpp har behandlats under avsnitt 6.4 Miljökvalitetsnormer.

Effekter och konsekvenser

De låga trafikflödena på Kattviksvägen samt att det inte förkommer några industrier i närheten innebär sammanlagt mycket begränsade utsläpp av luftföroreningar. Luftkvaliteten styrs därför till övervägande del av de luftmassor som kommer in västerifrån.

7.7.2 Ljusstörningar

Förutsättningar

I dag är området till ringa del exploaterat och innebär inga direkta ljusstörningar.

Effekter och konsekvenser

Planförslaget bedöms inte heller innebära några ljusstörningar.

7.8 Uppfyllelse av nationella, regionala och lokala miljömål

De nationella miljömålen "Levande skogar" samt "Ett rikt växt- och djurliv" bedöms delvis komma att påverkas i negativ riktning av planförslaget. Genom kompensationsåtgärder kan dessa negativa effekter delvis begränsas.

Miljömålet "God bebyggd miljö" kommer att påverkas i positiv riktning genom de attraktiva bostäder som tillskapas genom detaljplanen.

Övriga miljömål berörs ej eller bedöms inte bli påverkade i någon nämnvärd omfattning. Jämför även avsnitt 6.1.

De regionala miljömålen grundar sig på de nationella och påverkas därför på liknande sätt. Främst bedöms mål gällande den biologiska mångfalden beröras negativt samtidigt som kulturhistoriska värden tillvaratas och således påverkas positivt.

Av de lokala miljömålen inom kommunen medverkar planen till att vidareutveckla turism med inriktning på natur- och kulturvärden. Den bidrar även till att uppfylla målet att bevara unika kulturvärden samtidigt som en del unika naturvärden dock påverkas negativt.

7.9 Miljökonsekvenser av Alternativ 2, Utbyggnad enligt byggrätt för nuvarande detaljplan

Om planen genomförs skulle det kunna medföra att höga natur- och kulturmiljövärden går förlorade samt en negativ påverkan på landskapsbilden. Alternativet medger alltför stora rättigheter och därför relativt små möjligheter att styra markanvändningen.

7.10 Miljökonsekvenser av Nollalternativet

Innebär att nuvarande situation och utformning bibehålls med viss framskrivning. Det innebär att det kommer att ske en ytterligare igenväxning av omgivande vegetationsområden, framförallt på platån nedanför trädgårdarna ut mot Kattviksvägen. Trädgårdarnas skötsel försämras sannolikt på grund av kapitalbrist.

Det kommer inte heller att ske någon ytterligare byggnation i området.

8 Samråd

Ett tidigt samråd har genomförts med Länsstyrelsen i Skåne län, 2007-09-06. Vid samrådet presenterades bakgrunden till detaljplanen och ett preliminärt planförslag presenterades. Vid mötet diskuterades även innehållet i kommande MKB.

Detaljplanen har varit ute på samråd under våren 2008 och utställning planeras ske under sommaren 2008.

9 Fortsatt arbete

Detaljplanen planeras att antas under våren/sommaren 2008.

Det pågår även ett arbete kring hur trädgårdarna skall rustas upp och förnyas. NEAB har tagit fram en åtgärdsplan som delar in upprustningen i etapper. Enligt ett första förslag kommer arbetet kunna påbörjas redan år 2008 och fortgå fram till år 2012.

10 Referenser

Båstad kommun, 2006. Förslag till Översiktsplan för Båstads kommun.

Ericson, G, 2008. Förslag till skötselplan för Norrvikens Trädgårdar.

Lantmäteriet. Häradsekonomiska kartan.

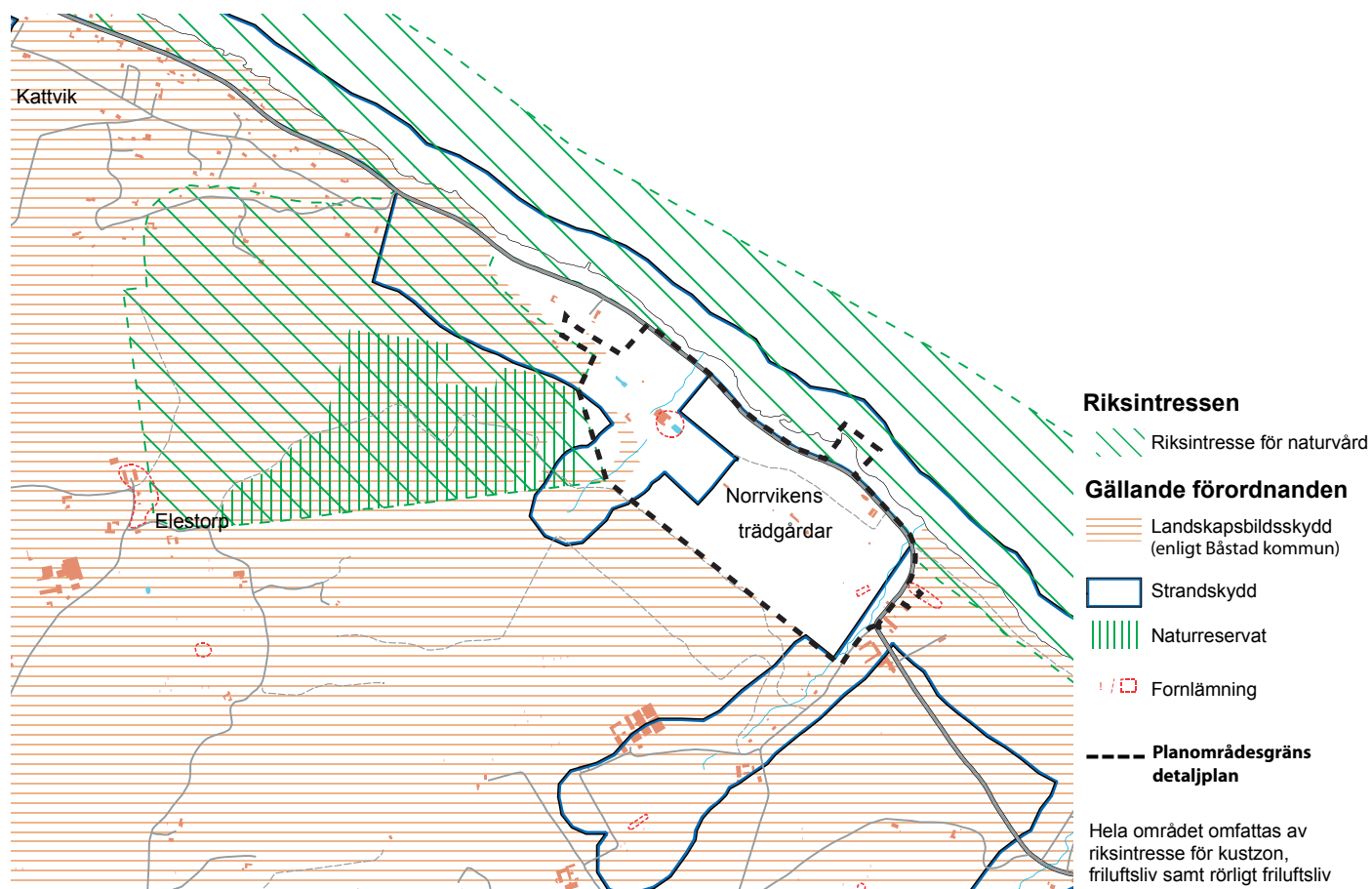
Länsstyrelsen i Kristianstads län, 1996. Från Bjäre till Österlen.

Naturcentrum AB, 2007. Naturvärdesbedömning Norrviken-Troentorp, Båstads kommun

Nordfjell Ulf, 2001. Utvecklingsplan för Norrvikens Trädgårdar, Båstad kommun.

Regionmuséet i Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne - Norrvikens Trädgårdar i Båstad, kulturhistorisk värdering, Rapport 2001:42

SAMMANFATTNING AV RIKSINTRESSEN OCH FÖRORDNANDEN FÖR OMRÅDET KRING NORRVIKEN

Källa: Bearbetad karta från Båstad kommuns fördjupade översiktsplan

Naturvärdesbedömning

Norrviken – Troentorp, Båstads kommun

Andreas Malmqvist
Naturcentrum AB 2007

Strandtorget 3
444 30 Stenungsund
tel: 0303 - 72 61 60

Skåne:
Byvägen 13
240 12 Torna Hällestad
tel: 046 - 530 45

Bakgrund

På uppdrag av SWECO FFNS Arkitekter AB (Ingvar Svensson) har skyddsvärda miljöer och arter eftersökts i fem objekt inom området Norrviken – Troentorp i Båstads kommun. Huvuddelen av den undersökta arealen (östligaste delen av objekt 3 undantagen) ingår i kommunens naturvårdsprogram (Båstads kommun 1998) och har där klassificerats i naturvärdesklass 2 i tregradig skala. Skogsstyrelsen har pekat ut en nyckelbiotop och ett naturvärde (Skogsstyrelsen 2007, uppgifter på internet) inom de aktuella objekten. Stora delar av de undersökta områdena ingår i länets natur- och kulturmiljöprogram (Länsstyrelsen i Kristianstads län 1996).

I uppdraget har ingått att klassificera områden med naturvärden och att översiktligt beskriva deras biologiska värden. Inventering och bedömning har utförts av Andreas Malmqvist/Naturcentrum AB. Henrik Weibull/Naturcentrum AB har bistått vid artbestämning av mossorna.

Metod

Inventeringen genomfördes den 18 och 22 oktober 2007. Vid besöken har skyddsvärda biotoper, strukturer och rödlistade arter (Gärdenfors 2005) samt signalarter (Nitare 2000) eftersökts. Även andra sällsynta arter har noterats. Då inventeringen genomförts under sen höst är vissa organismgrupper exempelvis kärlväxter och insekter dåligt eller inte alls undersökta.

Naturvärdebedömningen grundar sig på fältobservationer, kommunens naturvårdsplan samt skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Objekten är klassificerade utifrån ”Metod för naturvärdesbedömning” (Naturcentrum 2007, Bilaga 2). Samtliga arter som tas för respektive område är noterade i samband med denna inventering.

Rödlistade arter

Enligt den nu aktuella rödlistan (Gärdenfors 2005) utgör skogsmiljöer hemvist för 51% (1862 arter) av samtliga rödlistade arter och är därmed den miljö med flest rödlistade arter. Av dessa utgörs en betydande andel av vedlevande skalbaggar. Den svenska rödlistan, som tas fram av ArtDatabanken och fastställs av Naturvårdsverket, innehåller en förteckning över alla de arter vars framtida överlevnad i landet inte är säkerställd.

Arterna placeras i olika kategorier som speglar utdöenderisken (se nedan). Av Sveriges ca 58 000 arter har knappt 20 000 beaktats i rödlistningsprocessen. Av dessa är 3653 upptagna på den nationella rödlistan över missgynnade och ho-

tade arter (Gärdenfors 2005). Dessutom tillkommer 653 rödlistade småarter, underarter, varieteter, populationer och besökande arter av olika organism-grupper.

Vidare i denna rapport noteras rödlistningskategorierna enligt de gängse förkortningar (Gärdenfors 2005) som presenteras i rutan nedan.

RÖDLISTNINGSKATEGORIER	
RE – Försvunnen	} HOTADE
CR – Akut hotad	
EN – Starkt hotad	
VU – Sårbar	
NT – Missgynnad	
DD – Kunskapsbrist	
LC – Livskraftig – Rödlistas ej	

Områden med naturvärden

1. Norrviken – bokskogsbrant (foto på omslag)

Nordvärd bokskogsbevuxen sluttning med stora blockrika rasbranter, s k talusbranter. Skogen har troligtvis lång kontinuitet. Förutom bok finns bl a al, ask, hägg, björk och rönn. Buskskiktet är ofta dåligt utvecklat men fläckvis finns rikligt av hassel. Tillgången på grova och gamla träd liksom multnande ved är god. Utmed stora delar av branten pressar rörligt grundvatten på vilket medfört att al på flera ställen växer högt upp i branterna. På ett par platser utmed branten rinner små bäckar. Jordmånen är näringsrik och floran rik på näringskrävande arter.

Kryptogamfloran är mycket skyddsvärd med ett flertal exklusiva och hotade arter. Huvuddelen av de skyddsvärda arterna är noterade på bok men fynd är även gjorda på hassel, al och asp. På tre bokar noterades den starkt hotade klippzonlaven, en art med bara sex andra kända förekomster i landet. En annan mycket sällsynt lav i området är dvärgporina som tidigare är känd från två andra lokaler i landet. Fyndet av denna art är ej slutgiltigt klarlagt utan måste undersökas vidare. Detta område hyser sannolikt ytterligare ett stort antal rödlistade arter särskilt bland insekter och svampar. Förutsättningarna för skyddsvärda mollusker är också mycket goda. Den östra delen av sluttningen är utpekad som nyckelbiotop av skogsstyrelsen. Resterande delar av branten är dock minst lika värdefulla. Objektet ingår dessutom i länets natur- och kulturmiljöprogram.

Skyddsvärda arter

Glansfläck *Arthonia spadicea*

signalart

Jaguarfläck <i>Arthobelium ruanum</i>	sällsynt
Stor revmossa <i>Bazzania trilobata</i>	signalart
Pupurbrun spindling <i>Cortinarius anthracinus</i>	sällsynt
Klippzonlav <i>Enterographa butschinsiae</i>	(EN)
Hasseldyna <i>Hypoxylon boveanum</i>	(NT)
Platt fjädermossa <i>Neckera complanata</i>	signalart
Långfliksmossa <i>Novellia curvifolia</i>	signalart
Orangepudrad klotterlav <i>Opegrapha ochrocheila</i>	(NT)
Stiftklotterlav <i>Opegrapha vermicellifera</i>	(VU)
Olivklotterlav <i>Opegrapha viridis</i>	sällsynt
Vågig sidenmossa <i>Plagiothecium undulatum</i>	signalart
Dvärgporina <i>Porina</i> cf. <i>leptalea</i>	(DD)
Bokvårtlav <i>Pyrenula nitida</i>	(NT)
Västlig hakmossa <i>Rhytidiadelphus loreus</i>	signalart
Räsvansmossa <i>Thamnobryum alopecurum</i>	sällsynt

Naturvärdesklass 1 – Unika naturvärden

Motivering: Ädellövskog med flera grova träd, förekomst av ihåliga träd, god tillgång på multnande ved och förekomst av flera rödlistade arter, varav två i Sverige extremt sällsynta. All förlust av ädellövskog i och i anslutning till den aktuella objektet skulle missgynna många av arterna.

2. Fuktig lövskog med grova askar

Objektet ligger mellan Norrvikens trädgårdar och havet. Det utgörs av lövskogar av lundkaraktär där ask dominerar det äldre trädskiktet. Här förekommer även rikligt med al och mindre mängder björk, bok och avenbok. I buskskiktet finns gott om hägg, hassel och mer sparsamt med hagtorn och benved. På flygfotografier från 1940-talet är området också skogbevuxet. Tidigare har området antagligen utnyttjats som betesmark. Hög grundvattennivå och i de anslutande sluttningarna rörligt grundvatten bidrar till att göra skogen mycket fuktig. Flera av askarna är grova och gamla och det finns gott om multnande ved. Jordmånen är näringsrik och troligtvis kalkpåverkad. I den centrala delen delas objektet av en ca 30 m röjd siktgata från Norrvikens trädgårdar ut mot havet.

I skogen råder i dagsläget en kontinuerligt hög luftfuktighet vilket givit upphov till en värdefull moss- och lavflora. De högsta värdena är knutna till de gamla askarna med bl a en mycket god förekomst av den rödlistade stiftklotterlaven som noterades på mer än 20 träd i området. Även den likaledes rödlistade släktingen orangepudrad klotterlav förekom rikligt på ett par av askarna. De rödlistade lavarna har sin huvudutbredning i den centrala och västra delen av objektet, där också huvuddelen av de grova askarna återfinns. Nedanstående klassificering avser dock hela objektet. Området ingår i länets natur- och kulturmiljöprogram.

Skyddsvärda arter

Grov baronmossa <i>Anomodon viticulosus</i>	signalart
Glansfläck <i>Arthonia spadicea</i>	signalart
Lönnlav <i>Bacidia rubella</i>	signalart
Skuggsprötmossa <i>Eurhynchium striatum</i>	signalart
Trubbfjädermossa <i>Homalia trichomanoides</i>	signalart
Orangepudrad klotterlav <i>Opegrapha ochrocheila</i>	(NT)
Stiftklotterlav <i>Opegrapha vermicellifera</i>	(VU)
Olivklotterlav <i>Opegrapha viridis</i>	sällsynt
Västlig hakmossa <i>Rhytidiadelphus loreus</i>	signalart
Räsvansmossa <i>Thamnobryum alopecurum</i>	sällsynt

Naturvärdesklass 1 – Unika naturvärden

Motivering: Ädellövskog med flera grova träd, förekomst av ihåliga träd, god tillgång på multnande ved och förekomst av rödlistade arter. All förlust av ädellövskog i och i anslutning till den aktuella objektet skulle missgynna många av arterna.

3. Skogbevuxen bäckravin

Vid infarten till Norrvikens trädgårdar finns en bäckravin. Uppströms kantas den av yngre skog med ask, al, bok och tysklönn. Här finns flera betongdämnar som kraftigt påverkat hydrologin i bäcken. Nerströms infarten till Norrvikens trädgårdar är träden grövre och utgörs främst av ask och döda grova almar. Här är miljön bitvis parkartad med planteringar av idegran och rhododendron. Jordmånen är i hela området näringsrik och det rörliga grundvatten gör marken blöt. Bäcken har här fina strömvattensträckor med bottensubstrat som kan vara potentiella lekbottnar för öring. Undantaget de grova döende almarna finns det ganska sparsamt med multnande ved. De nedre delarna är av bäckravinen är utpekade som "Naturvärde" i skogsstyrelsen nyckelbiotopsinventering och objektet ingår i länets natur- och kulturmiljöprogram.

Skyddsvärda arter

Jaguarfläck <i>Arthotbelium ruanum</i>	sällsynt
Glansfläck <i>Arthonia spadicea</i>	signalart
Trubbfjädermossa <i>Homalia trichomanoides</i>	signalart
Platt fjädermossa <i>Neckera complanata</i>	signalart
Räsvansmossa <i>Thamnobryum alopecurum</i>	sällsynt

Naturvärdesklass 2 – Höga naturvärden

Motivering: Ädellövskog med flera grova träd, förekomst av flera signalarter samt fina strömsträckor som kan hysa öring öring. All förlust av ädellövskog i och i anslutning till den aktuella objektet skulle missgynna många av arterna.

4. Triviallövskog med ädellövinslag

Ett lövskogsområde på svagt sluttande mark med näringsrik jordmån. Trädskiktet utgörs av Björk, al, ask, säl, fågelbär, hägg och buskskiktet av hassel. Från höjderna pressar vatten på och området är blött med små partier av tämligen välutvecklade alkärr i norra delen, närmast vägen. På flygfotografier från 1940-talet är området glest trädbevuxet och de östra delar till och med helt trädfrä. Det innebär att det har varit ett brott i skogskontinuiteten på platsen. I området finns måttliga mängder multnande ved, av bl a hassel, al och björk. Huvuddelen är dock relativt klen med dimensioner upp till ca 2 dm i diameter. På al och hassel växer rikligt med signalarten glansfläck. Flera av hasselbuskarna är grova och kan vara värdefulla för vedlevande insekter. Skogen är sannolikt en viktig häcknings- och födosökslokal för småfåglar. Objektet ingår eventuellt i länets natur- och kulturmiljöprogram (gräns svårtolkad).

Skyddsvärda arter

Glansfläck <i>Arthonia spadicea</i>	signalart
-------------------------------------	-----------

Naturvärdesklass 3 – Naturvärden

Motivering: Sammanhängande lövskogsområde på näringsrik jordmån. Förlust av lövskogsareal missgynnar många arter.

5. Blandlövskog

Småkuperad blandlövskog i svagt sluttande nordvärd brant med näringsrik jordmån. Trädskiktet är mycket varierat med al, ask, bok, björk, ek rönn och oxel. Det är dock ont om riktigt gamla träd. På flygfoto från 1940-talet är området skogsklätt men skogen bedöms vara tämligen ung och gles. Kanske utnyttjades området för bete. Hassel dominerar buskskiktet. Den centrala södra delen av objektet är det kraftigt kuperat. Det finns sparsamt med multnande ved. Tre signalarter noterades i objektet. Jordmånen är näringsrik.

Skyddsvärda arter

Glansfläck <i>Arthonia spadicea</i>	signalart
Välg sidenmossa <i>Plagiothecium undulatum</i>	signalart
Västlig hakmossa <i>Rhytidiadelphus loreus</i>	signalart

Naturvärdesklass 3 – Naturvärden

Motivering: Sammanhängande lövskogsområde på näringsrik jordmån. Förlust av lövskogsareal missgynnar många arter.

Sammanfattning

Samtliga undersökta objekt har naturvärden. Två objekt bör framhållas som särskilt värdefulla; 1. Norrviken – bokskogsbrant och 2. Fuktig lövskog med grova askar. I dessa finns arter och strukturer som har få motsvarigheter i lan-

det. Flera av arterna är hotade i Sverige och därför upptagna på rödlistan (Gärdenfors 2005). Frampressande grundvatten är av stor betydelse för många av biotoperna och en ändrad hydrologi kan vara negativt för många av områdets arter. En lång kontinuiteten av lövskog i omgivningarna, hög fuktighet och näringsrik jordmån är troligtvis de huvudsakliga orsakerna till den intressanta artuppsättningen.

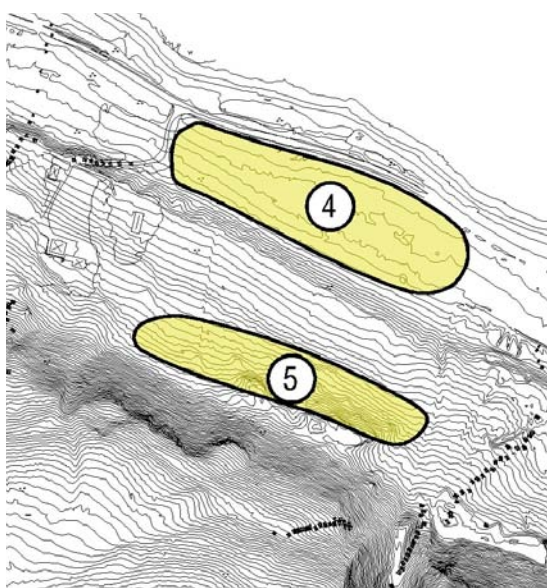
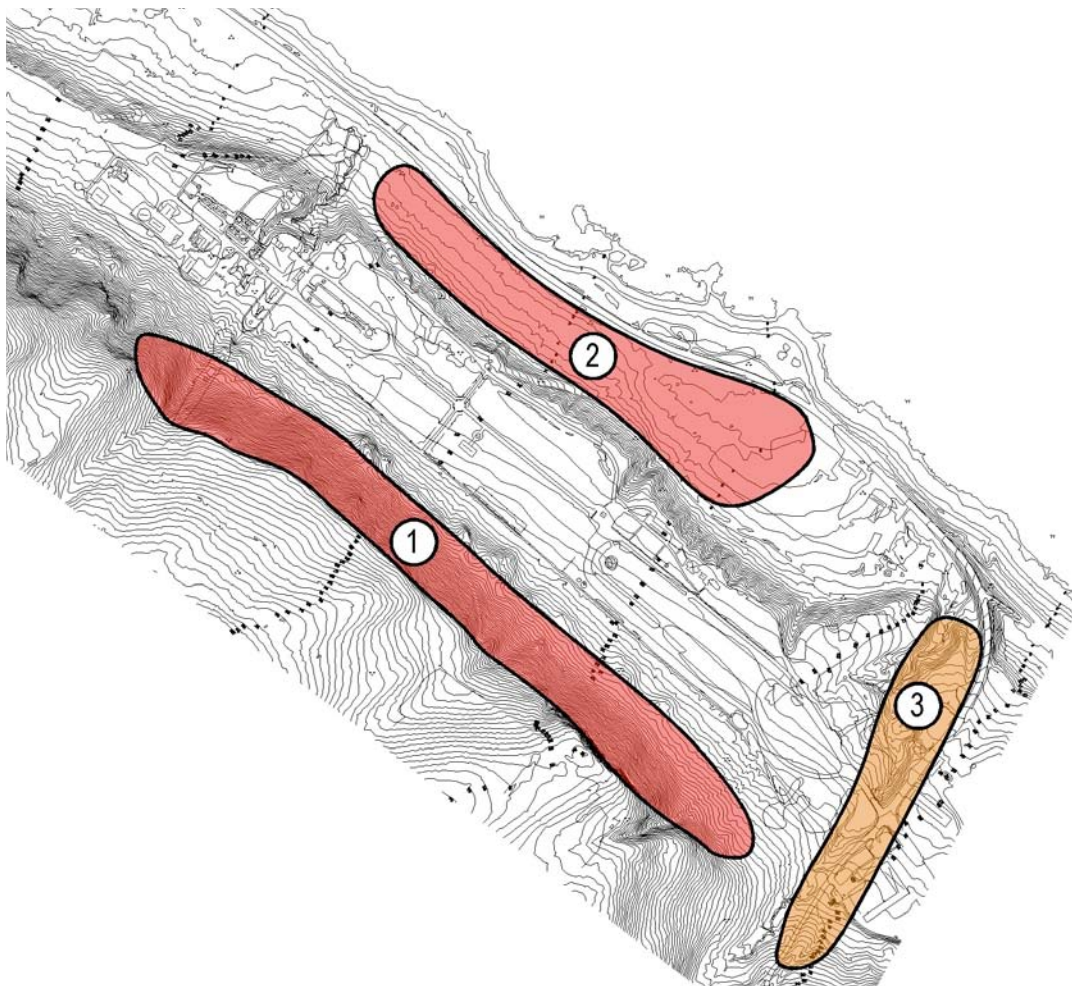
Referenser

- Båstads kommun 1998. Naturvård. Naturvårdsprogram för Båstads kommun.
- Gärdenfors, U. (ed.) 2005. *Rödlistade arter i Sverige 2005 – The 2005 Red List of Swedish Species*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Länsstyrelsen i Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen. Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventeringen. Uppgifter från internet: www.svo.se.

Områden med naturvärden

Bilaga 1

Kartor över de inventerade objekten. Siffrorna hänvisar till objektsnummer i beskrivningarna.

- Unika naturvärden
- Höga naturvärden
- Naturvärden

Metod för naturvärdesbedömning Bilaga 2

Naturcentrum AB 2007

Naturvärdesbedömning är en metod att klassificera miljöer med utgångspunkt från deras biologiska och ekologiska värden. Det är ingen exakt vetenskap. I varje enskilt fall måste en lång rad aspekter bedömas, värderas och vägas mot varandra. Vid naturvärdesbedömningen värderas biotoper i olika klasser. En viss naturvärdesklass innebär inte automatiskt ett visst skydd. För att ett område skall vara skyddat krävs särskilda beslut eller förordnanden. Vissa områden med naturvärden är skyddade enligt lag, t ex naturreservat eller biotopskydd, men huvuddelen saknar formellt skydd. Däremot är det brukligt att man så långt som möjligt tar hänsyn till områden med naturvärden vid såväl samhällsplanering som vid skogs- och jordbruk.

Naturvärdesbedömningar gäller alltid för de förhållanden och med den kunskap som var känd vid inventeringstillfället. Ny kunskap eller ändrade förhållande kan innebära att ett områdes värde eller avgränsning ändras. Ett område som ”bara konstaterats ha naturvärden” kan också ha höga naturvärden eller till och med unika. Det kan bero på hur väl undersökt det är, om inventering genomförts vid lämplig tidpunkt osv.

Vid värderingen är områdenas biologiska värden avgörande. Det biologiska värdet bedöms i första hand med utgångspunkt från vilka arter eller artgrupper som noterats eller sedan tidigare är kända, men även med utgångspunkt från förekomst av viktiga ekologiska strukturer. Bedömningen avser i första hand terrestra biotoper varför vattenmiljöer endast bedöms översiktligt. I de fall geologiska värden ingår i bedömningen anges detta särskilt.

Ett område som ”konstaterats ha naturvärden” kan också ha höga naturvärden eller till och med unika. Det kan bero på vilken kunskap man hunnit skaffa sig, hur väl undersökt området är, om inventering genomförts vid lämplig tidpunkt osv. Vid en översiktlig inventering kan en van fältinventerare relativt snabbt identifiera de flesta miljöer med naturvärden. Genom fördjupade inventeringar av arter och strukturer kan man konstatera vilka områden som dessutom hyser höga eller kanske till och med unika naturvärden. Betydelse för friluftsliv ingår inte i naturvärdesbedömningen. Om ett område har betydelse för friluftsliv anges det däremot separat som en tilläggsinformation.

Klass 3 – naturvärden

Det enskilda området har betydelse på lokal nivå och för spridning av arter och variation i landskapet. En förutsättning för att de nationella miljömålen skall kunna uppfyllas är att arealen av områden med naturvärden inte minskar, utan snarare ökar.

Klass 2 – höga naturvärden

Dokumenterad förekomst av viktiga strukturer och/eller arter. God förekomst av signalarter eller viktig ekologisk funktion. Förutsättningar för rödlistade arter. Viktiga spridningscentra och värdekärnor. Oftast svåra att återskapa. Det enskilda området har stor betydelse, åtminstone på regional nivå.

Klass 1 – unika naturvärden

Mycket god förekomst av signalarter och rödlistade arter, eller mycket viktig ekologisk funktion. Mycket viktiga spridningscentra och värdekärnor. Dessa områden är oftast mycket svåra att återskapa. Det enskilda området har mycket stor betydelse på regional och nationell nivå. I regionen och landet upptar områden i denna kategori en mycket liten areal.

Naturvärden

En grundläggande fråga vid naturvärdesbedömning är att avgöra om ett område har naturvärden eller ej. Med naturvärde avses att det är en miljö som har större betydelse för djur och växter än vad vårt vanliga produktionslandskap med åkrar, brukade skogar och tätorter har. Det kan t ex handla om ett vattendrag, en våtmark, ett öppet dike, en åkerholme, ett äldre eller ovanligt skogsbestånd, en stenmur eller ett gammalt träd. Dessa områden har betydelse för variationen i landskapet och det är viktigt för biologisk mångfald att denna typ av områden ej blir färre utan snarare tvärtom.

Objekt som åtnjuter ett generellt biotopskydd enligt miljöbalken 7 kap 11 § och förordning (1998:1252) om områdesskydd 5 § bör betraktas som naturvärden. Av praktiska skäl kan dock inte alla sådana områden alltid redovisas. Det beror på hur stort område en inventering omfattar.

Höga naturvärden

Om man kan konstatera att området hyser livskraftiga bestånd av så kallade signalarter (arter som signalerar höga naturvärden) eller innehåller viktiga ekologiska strukturer har området höga naturvärden. Gemensamt för många områden med höga naturvärden är att de har värden som är svåra eller omöjliga att få tillbaka - om de försvinner. Sådana här miljöer har till viss del omfattats av naturtypsvisa inventeringar som ordnas i Länsstyrelsens, Skogsstyrelsens, Naturvårdsverkets och Jordbruksverkets regi, men långt ifrån alla områden är kända.

Exempel på områden med höga naturvärden är t ex naturliga ängs- och betesmarker, nyckelbiotoper i skogen, opåverkade våtmarker, naturskogar m.m. Hit hör också livsmiljöer enligt EU:s habitatdirektiv som befinner sig i gynn-

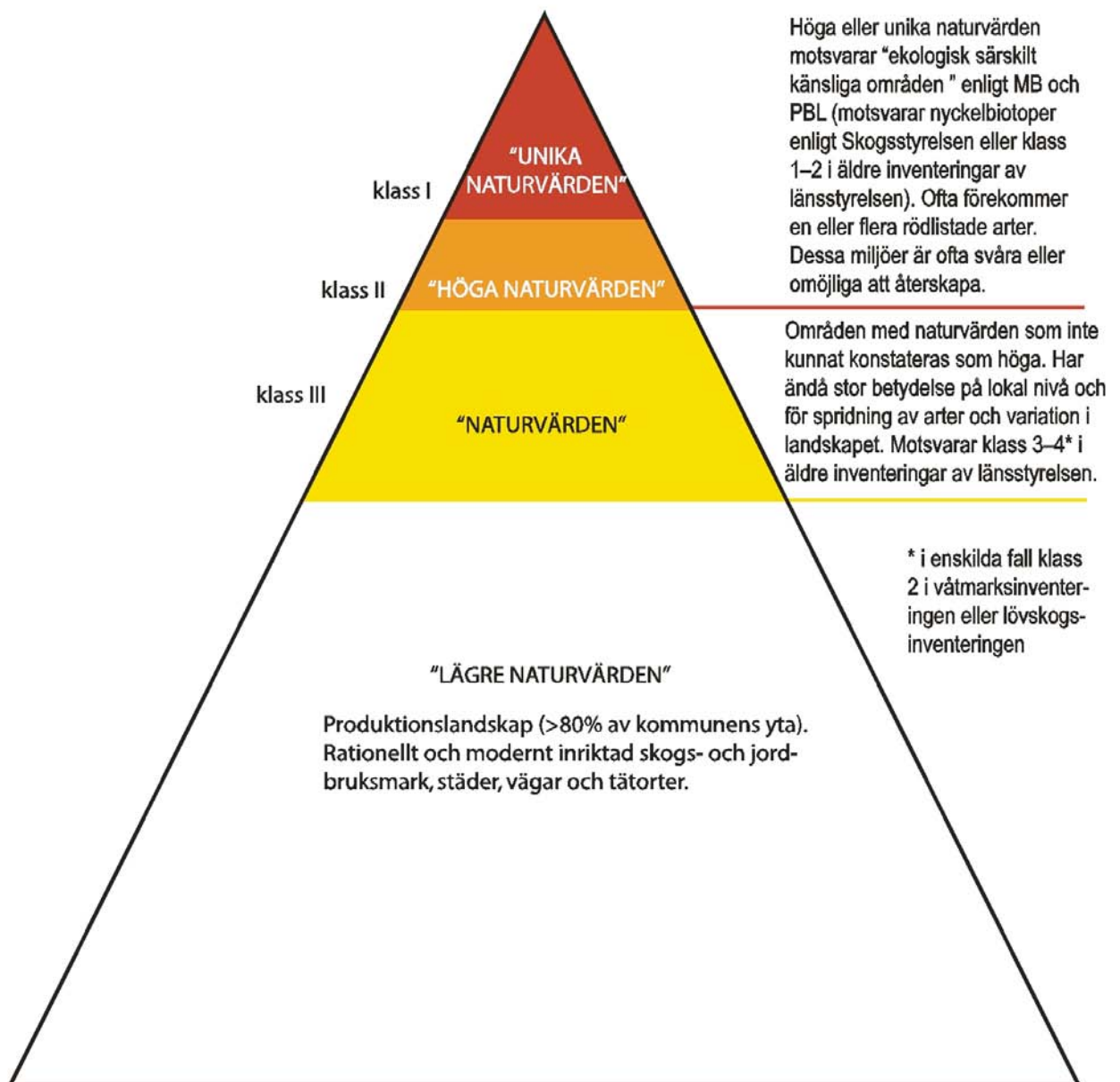
sam bevarandestatus.

Områden med höga naturvärden bör betraktas som ”Mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt enligt miljöbalken 3 kap 6§”. Stöd för en sådan tolkning finns bl a i förarbetena till naturresurslagen. Sådana områden skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

En förutsättning för att de nationella miljömålen skall kunna uppfyllas är att områden med höga naturvärden bevaras och sköts på ett sätt så deras värden består.

Unika naturvärden

I vissa fall kan det vara önskvärt att skilja ut de allra mest värdefulla områdena. Vi kallar dem områden med unika naturvärden. Till denna grupp hänför vi bl a livsmiljöer med livskraftiga bestånd av hotade eller rödlistade arter. Det kan också vara miljöer med lång historisk kontinuitet eller särskilt stor ekologisk betydelse t ex. viktiga reproduktionsområden, rastplatser eller växtmiljöer. Det kan vara viktiga kärnområden inom en större miljö med höga naturvärden eller en större miljö med få motsvarigheter i regionen/landet.

Naturvärdesbedömningen som visas i värdepyramiden ovan (Naturcentrum AB 2006) bygger på erfarenhet och allmänna, vedertagna naturvårdsprinciper. Figuren är bredast vid basen och smalast vid toppen. Detta belyser att de miljöer som återfinns längst upp i pyramiden är sällsyntare än sådana som finns längre ner i pyramiden.